

ARRANGEMENTSSTRATEGI FOR OSLO KOMMUNE

Sammendrag:

Oslo kommune skal være en arrangementsvennlig by, både for publikum og arrangører. Arrangementer er en viktig del av profileringen av Oslo og bidrar til å styrke byens attraktivitet og identitet som en by å besøke, bo og arbeide i.

Arrangementer av ulike slag skaper en attraksjon og bidrar til samvær for både innbyggere, besøkende, utøvere og arrangører. Aktørene har etterlyst en arrangementsstrategi for Oslo, og peker på at byen mangler en strategi for hvordan kommunen tilrettelegger for arrangementer i hele byen vår.

Byrådets visjon er at Oslo skal være en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle. Basert på denne visjonen har Oslo kommune en viktig oppgave i å tilrettelegge og stimulere til miljøvennlige arrangementer.

Byrådet ønsker at arbeidet med planlegging, utvikling og tilrettelegging av arrangementer skal utvikles og at Oslo kommunes tverrfaglige kompetanse koordineres på en bedre måte. Dette skal legges til rette for positive og trygge arrangementer for byens innbyggere.

Byrådets hovedmål er at Oslo skal være en arrangementsvennlig by.

Hovedmålet konkretiseres i følgende delmål:

1. Oslo kommune skal være en profesjonell, servicert og effektiv tilrettelegger for arrangementer
2. Kommunen skal legge til rette for at arrangementer kan gjennomføres mest mulig miljø- og klimavennlig
3. Det skal legges til rette for bedre og økt bruk av offentlig arealer

For å sikre måloppnåelse skal arrangementer løftes som fagområde i kommunen, hvor det blant annet skal opprettes en arrangementsfunksjon som skal være en frivillig veiledningstjeneste for arrangørene. Videre skal kommunen se på hensiktsmessige løsninger for en elektronisk arrangementsportal. Kommunen vil også vurdere hvilke krav og kriterier som kan stilles til arrangørene for utleie, tilskudd og tilrettelegging. For å stimulere til bærekraftige og miljøvennlige arrangementer kan det ytes tilskudd som bidrar til «grønne arrangementer». Til slutt skal det lages en oversikt over status og behov knyttet til investeringer i kommunal infrastruktur som strømpunkter, kildesortering, sykkelstativ, toaletter ved kommunale arenaer både innendørs og utendørs.

Saksfremstilling:

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

I møter med kommunen har arrangører pekt på at byen mangler en politisk forankret strategi for hvordan vi tilrettelegger for arrangementer i hele byen. Dette gjelder små og store arrangementer innen kultur, idrett, og andre sektorområder. Antallet henvendelser fra arrangører er økende. Det blir videre påpekt at Oslo må styrke koordineringen innad i kommunen, og mellom offentlige instanser, og overfor byens aktører. Byrådet fremmer på bakgrunn av dette en kommunal arrangementsstrategi. Strategien skal være sektorovergripende og bidra til å styrke Oslo som arrangementsby.

Byrådets hovedmål er at Oslo skal være en grønnere, varmere og mer skapende by med plass til alle. Arrangementer av alle slag gir gode opplevelser og kan være etterlengtede pusterom i en krevende hverdag. Arrangementer og felles opplevelser er med å bryte ned barrierer og skaper nye og sterkere fellesskap. I tillegg bidrar det til økt frivillighet, og profilerer Oslo som en attraktiv by. Arrangementer skal være trygge og miljøtilpassede for byen, de besøkende og arrangørene.

1.2 Avgrensning mot andre relevante planer, dokumenter og prosjekter

Dette er Oslo kommunes første arrangementsstrategi, men det er andre planer, dokumenter og prosjekter som er relevant for denne strategien. Alle vil ikke nevnes her, men områder som er spesielt relevante og som er viktig for å avgrense denne strategien vil bli kort omtalt.

Gjennom *Programmet for Bilfritt Byliv*, jf. Byrådssak 42/18 – Mål og strategier for økt byliv i Oslo sentrum, vil byrådet gjøre sentrum hyggeligere og mer tilgjengelig for de som bor og besøker byen. Det blir flere grøntområder, sitteplasser, sykkelveier, lekeplasser, mer handel, uteservering, arrangementer og kunst i sentrumskjernen. Arrangementsstrategien gjelder for hele Oslo, men vil kunne bidra positivt ved å dekke behov i Programmet for Bilfritt Byliv og videre byutvikling for Oslo.

I bystyresak 267/15 jf. byrådssak 148/15 ble *Internasjonal profileringsstrategi for Osloregionen* vedtatt. Arrangementsstrategien vil av denne grunn ikke omhandle internasjonal profilering, utover å støtte opp om nevnte strategi.

I bystyresak 119/15 jf. byrådssak 246/14 ble *Vekst og verdiskaping i kulturnæringen i Oslo* vedtatt. I saken ble det fremlagt handlingsplan for vekst og verdiskaping i kulturnæring i Oslo. Noen av tiltakene i nevnte sak bygger opp om tiltak i denne strategien.

I bystyresak 366/16 jf. byrådssak 53/2016 ble *Engasjement og deltakelse – Frivillighet i Oslo 2015 og 2016* vedtatt. Et av målene er at «Flere av kommunens lokaler, uteplasser og anlegg skal være tilgjengelige, meråpne og fylles med frivillig aktivitet». Som en oppfølging av denne saken jobber byrådet blant annet med å øke tilgjengeligheten på lokaler og anlegg, forbedre informasjonen om kommunale lokaler og anlegg, subsidiere utgifter knyttet til utlån og utleie av lokaler og revidere *Forskrift om utlån og utleie av skoler og andre kommunale lokaler til frivillige organisasjoner i Oslo kommune*.

Byrådet jobber også med å utvikle en bookingportal i Oslo kommune. Portalens mål er å øke tilgjengeligheten til utleielokaler for publikum, gjøre det enklere for publikum å leie og holde

oversikt over bestillinger (kommende og historikk), sørge for at kommunale lokaler brukes i større grad, redusere administrasjonen knyttet til utleie, og redusere behov for å bygge nye utleielokaler. Byrådet jobber også med etablering av en felles digital nøkkel for innbyggere i Oslo. Tanken er å legge til rette for en enklere og sikrere tilgjengeliggjøring av kommunens lokaler/ressurser, og innbyggertjenester som er forbundet med dette. Siden det skjer mye på dette feltet parallelt med denne saken vil ikke tilgjengelige og meråpne lokaler bli behandlet inngående i denne sak. Imidlertid er alle disse tiltakene viktige for arrangører og vil styrke Oslo som en god arrangementsby.

1.3 Definisjon

Strategien er Oslo kommunes arrangementsstrategi. Det er kommunen som har ansvaret for å gjennomføre tiltakene, men resultatene vil komme både innbyggere, arrangører og kommunen selv til gode. Videre er det en rekke interessenter som må forholde seg til strategien i sitt arbeid: norske og internasjonale arrangører, innbyggerne, besøkende, bransjeorganisasjoner og forbund, samarbeidspartnere (f.eks. arenaeiere, hotell, øvrige myndigheter og sponsorer).

Det finnes ingen entydig definisjon av begrepet «arrangement», men de fleste forbinder det med konkurranser, konserter og festivaler av ulike slag. Arrangementer brukes på flere samfunnsområder og inngår i mange større strategiske satsinger. Dette er en strategi for lokale, nasjonale og internasjonale arrangementer med ulike arrangører. Det omfatter alt fra helårsarrangører til enkeltarrangementer, større profesjonelle aktører til frivillige organisasjoner, som tilbyr arrangementer, festivaler, kongresser, messer innenfor så vel næring, kultur, idrett, freds- og miljøarbeid m.v. Strategien er ikke knyttet til enkeltprosjekter og/eller konkrete byområder og er en strategi for hele kommunen.

1.4 Arbeidet med strategien

I arbeidet med strategien har byrådet gått bredt ut for å få innspill. Det har vært ønskelig å ta utgangspunkt i et brukerståsted og lage strategien i nært samarbeid med arrangørene, og derfor ble arrangørene prioritert. Det ble avholdt et åpent innspillsmøte for arrangører i august 2017. Det var 130 mennesker påmeldt og det ble holdt 22 innlegg. Mange har sendt inn skriftlige innspill i ettertid. I tillegg ble det avholdt et temamøte om miljøvennlige arrangementer, der en blanding av eksterne arrangører og kommunale etater deltok.

Det har vært ønskelig at strategien har en tversektoriell tilnærming og at den skal ha basis i det strategiske arbeidet som allerede pågår parallelt i flere av kommunens virksomheter. Det ble også avholdt et innspillsmøte med kommunens virksomheter og noen statlige virksomheter, og disse har også levert skriftlige innspill til strategien. Alle innspill, både fra offentlige virksomheter og arrangører, følger denne byrådssaken som vedlegg.

I arbeidet med strategien er det også sett hen til større europeiske byers arbeid med arrangementer. Amsterdam er en attraktiv by for arrangører, og byen får et overveldende antall henvendelser fra aktører som ønsker å bruke byen. Amsterdam har 350 store arrangementer og 2000 mindre arrangement årlig. Amsterdam må derfor jobbe mer strategisk med arrangement. De har utviklet et arenakart for hele regionen, og jobber målrettet med å spre arrangementene utover i byen og regionen av hensyn til innbyggerne. Amsterdam kommune har også en egen avdeling som jobber med arrangement, og som forbereder saker til politisk ledelse (f.eks. anbefaler om Amsterdam skal være medsøker til store arrangement), fordeler tilskudd og henviser arrangører til riktig sted for tillatelser.

Stockholm har nylig lagt frem en arrangementsstrategi, hvor det fremgår at byen skal etterstrebe å ha minst ett stort mesterskap hvert år. Det er opprettet en styringsgruppe som skal ha det strategiske samordningsansvaret for byens engasjement i arrangementer. Førende for Stockholms arrangementsprofil er at arrangementene skal være økologisk, økonomisk,

sosialt og demokratisk bærekraftige for byen. Sentralt i strategien står trygghets- og sikkerhetsaspektet.

Gøteborgs arrangementsstrategi har også et sterkt fokus på bærekraft innen miljø, byutvikling og sikkerhet. Det arbeides aktivt og strategisk sammen med arrangører for å få mange av de store artistene i Skandinavia til å opptre i Gøteborg, og de har en arena med publikumskapasitet på opptil 70.000 besøkende. *Gøteborgsvarvet* og *Gøteborgskalaset* er eksempler på arrangementer som kommunen og næring samarbeider om.

Totalt er det innhentet mange innspill og informasjon som danner bakgrunn for denne saken. Det danner grunnlaget for en fremstilling av Oslos styrker, svakheter, mulighet og trusler som arrangementsby i dag. En analyse av dette har munnet ut i mål, strategier og tiltak for å løse utfordringene. Kartleggingen understøtter at det er behov for en overgripende arrangementsstrategi for Oslo kommune.

1.5 Hvordan de ulike delene av Oslo kommune involveres i arrangementer i dag

Oslo kommune er en stor kommune og det er flere virksomheter som involveres når arrangementer planlegges og gjennomføres i byen. Det brukes betydelige ressurser på arrangementer av ulik slag. Virksomhetene har ulike roller: *Bymiljøetaten* er en av Oslo kommunen største grunneiere, og sammen med bydelene og flere leier de ut arealer til arrangementer. *Bymiljøetaten* forvalter også tilskudd til idrettstiltak som skal bidra til å legge til rette for en aktiv og attraktiv by til glede og nytte for byens befolkning. *Utdanningsetaten* og skolene har hvert år flere store arrangementer, og er også medarrangør av store arrangementer på tvers av virksomheter. Eksempler er arrangementer i regi av den kulturelle skolesekken, samlinger for lærere og elever og barnetoget 17. mai. Skolene er også viktige for de lokale arrangementene som f.eks. loppemarkeder. *Rådhusets forvaltningstjeneste* vedtar bruk av Rådhusplassen.

Under verdenscup i Holmenkollen har *Kultur- og idrettsbygg KF* ansvaret for snøproduksjon og løypekjøring, samt infrastrukturen i anlegget. *Kulturetaten* berøres på flere felt. Etaten er eiendomsforvalter av kultureiendommene, driver utadrettet virksomhet ved f.eks. Popsenteret, Øvingshotellet og Vigelandsmuseet og har ansvaret for kunstneratelierene, stipender og tilskuddsordninger.

Bibliotekene har en viktig rolle ved å være en åpen og tilgjengelig institusjon som gir alle lik tilgang på kunnskap og kultur, uavhengig av bakgrunn, og som samtidig er sentrale i utviklingen og formidlingen av lokal identitet. Biblioteket er både en arrangør og en tilrettelegger for andres arrangement.

Oslo Havn blir involvert i de tilfellene arrangementene skal foregå i havneområdet eller på sjøen. *Næringssetaten* innvilger skjenkebevilling til omtrent 2500 arrangementer årlig av varierende størrelse og varighet, og utfører skjenkekontroller. Arrangementer som skal foregå i byggverk eller område som normalt ikke benyttes til arrangementer er meldingspliktig til *Brann- og redningsetaten*. *Beredskapsetaten* er en viktig samarbeidspartner for ulike store arrangementer som eksempelvis nyttårsfyrverkeri, VM i nordisk og skiskyting, 17. mai barnetog, Øya og Norway Cup. Når arrangementene er i en driftsfase er etaten mer en observatør med fokus på å iverksette støtte dersom en uønsket hendelse skulle oppstå.

Energigjenvinningsetaten blir ofte involvert i arrangementer som dreier seg om klima, gjenvinning og energi, men også til festivaler hvor mat står i fokus der de leverer biogjødsel til bøndene laget på Oslos matavfall. *Renovasjonsetaten* kan være rådgiver i avfallsspørsmål og *Vann- og avløpsetaten* kan sette opp vannposter eller containere med vann i forbindelse med utendørsarrangementer.

Ruter har en viktig rolle med tanke på transport av deltakere og publikum til mange av arrangementene som avholdes i Oslo og informasjon om hvordan man kan reise til og fra områdene. Ruter påvirkes også på andre måter enn selve transporten til og fra arrangementet. Det kan eksempelvis være at det må etableres avvikende trasse eller endringer i det ordinære rutetilbud grunnet ulike arrangementer og at det kan bli kapasitetsutfordringer for de ordinære reisende.

Oslo Business Region AS (OBR) leder i dag merkevarealliansen Oslo Brand Alliance (OBA) bestående av VisitOslo, OBR og Osloregionen. Alliansens mandat er å skape større internasjonal oppmerksomhet om Oslo. OBAs støtte til aktørene er i form av samarbeid om digital kommunikasjon og internasjonal PR. OBR er rådgiver for arrangementer i forbindelse med markedsføring og har også prosjektlederansvaret for Oslo Innovation Week.

2. Oslo som arrangementsby i dag

2.1 Ulike arrangementer

Som byens hovedstad og landets største by har Oslo et unikt utgangspunkt når det gjelder å tiltrekke seg store, internasjonale artister, og være en ledende by innen blant annet musikk- og underholdningsbransjen. Dette, i tillegg til byens beliggenhet omringet av sjø og natur, er et godt utgangspunkt for å profilere Oslo både nasjonalt og internasjonalt.

Oslo huser svært mange arrangementer hvert år: Alle disse aktivitetene er viktige for både innbyggerne og tilreisende, og en viktig del av en levende by. I følge en EU-undersøkelse fra 2013 «Quality of life in cities», er Oslo 1 av kun 5 byer i Europa som tilfredsstiller mer enn 90 % av innbyggerne med både kulturelle tilbud og tilgjengelige grøntområder.

Arrangementene bygger merkevare, profil og omdømme. Oslo havnet i oktober 2017 på Lonely Planets topp 10-liste over byer å besøke i 2018.

Arrangementer er viktige byutviklingstiltak. De skaper lokalt engasjement, gir bolyst og boglede. Arrangementsopplevelsen i Oslo starter i det folk går ut av døra og til man er trygt hjemme igjen. Den gode kollektivutbyggingen gir en god totalopplevelse av byen. Det er en fin måte å «fange» befolkningen på. Arrangementene tilfører ny økonomisk verdiskaping. De bidrar til sesongforlengelse for reiselivet og sikrer arbeidsplasser.

Tall og statistikk fra Visit Oslo fra 2016 og 2017

- De mest innbringende helgedagene i Oslo er de med arrangement.
- Den dagen i 2016 Oslo hadde best hotellbelegg og næringen hadde svært gode resultater var 01.06.2016. Denne dagen var det åtte konferanser i byen og fotballkamp mellom Norge og Island. I 2017 var 31.05. den beste dagen. Da var det to konferanser i byen: Nor-Shipping og MDSA 2017 (Make Data Smart Again).
- På andreplass i 2016 ligger datoen 15.06. Denne dagen var det seks konferanser og konserter med Yelawolf og Iron Maiden. I 2017 var 30.05. den nest mest innbringende datoen. Denne dagen var det en konferanse: Nor-Shipping.
- De dagene i 2016 som hadde mest økning sammenlignet med 2015 var dager med julekonserter, VM i skiskyting, konferanser og konserter med blant annet Madcon, Motorpsycho og Justin Bieber.

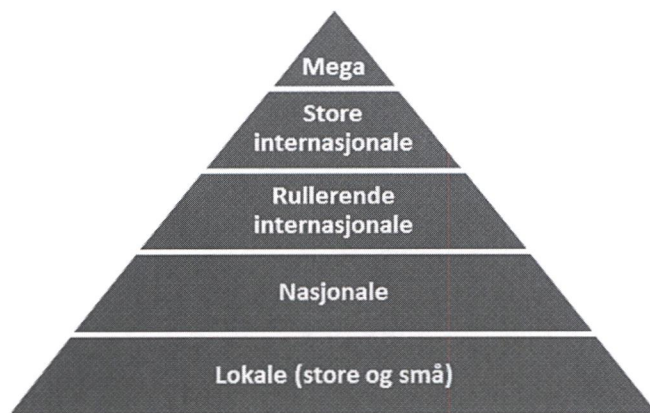
Det ble i 2017 gjort en ringvirksanalyse av den økonomiske betydningen av at by:larm arrangeres i Oslo. By:larm er en årlig musikkfestival som går over fire dager, og som i tillegg til konserter arrangerer seminar, foredrag og bransjetreff. Det selges billetter for 4,4 mill. kroner, holdes over 200 konserter, og over 4 000 publikummere kjøpte billetter til en eller

flere dager. Mer enn 70 % av gjestene er under 35 år. Gjennomgangen viste at delegater og publikum legger igjen betydelige summer i byen. Det genererer anslagsvis 800 hotelldøgn, og en gjennomsnittsdeltaker på by:arm legger igjen over 1 300 kr per dag.

Arrangementer kan kategoriseres på flere måter: etter geografi, hvilke publikummere som tiltrekkes, nye eller rullerende arrangementer, sesong osv. Mange har fokus på viktige tema som eksempelvis samfunnsdebatt, solidaritet, rasismebekjempelse, toleranse og respekt. Oslo Pride, Nobels Fredspris, Turbandagen og Rosa-sløyfe-løpet er eksempler på denne type arrangementer.

De kan være publikumsdrevne som VM på ski, Matstreif, Øya, eller deltakerdrevne som Oslo Maraton, Holmenkollstafetten, Ungdommens Kulturmønstring.

Etter størrelse kan arrangementene i Oslo deles inn i følgende grupper:

Megaarrangementer er de helt store arrangementene Oslo har en sjelden gang som f.eks. De olympiske og paralympiske leker.

Store internasjonale arrangementer er de som kommer med noen års mellomrom som f.eks. VM på ski, VM i skiskyting, sykkel-VM og Eurovision.

Rullerende internasjonale arrangementer er de årlige internasjonale som f.eks. verdenscup i Holmenkollen, Norway Cup, Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival, Oslo Runway og Nobels fredspris med fredspriskonsert.

Nasjonale arrangementer er f.eks. Norgesmesterskap i diverse grener og øvelser, VG-lista, og nasjonale musikkfestivaler- og konkurranser.

Lokale arrangementer er f.eks. frivillighetsfestival i bydelen, kirkekonserter, skiskoler, barneteater i parker, loppemarked og skolerevyer.

2.2 Spesielt om miljøvennlige arrangementer:

Byrådet fører en ambisiøs miljø- og klimapolitikk. Oslo by skal redusere CO2-utslipp med 37 % innen 2020 og 95 % innen 2030. Oslo er kåret til Europas miljøhovedstad 2019. Det forplikter å være rollemodell og det er viktig å øke engasjementet blant arrangører og innbyggere. Vi har valgt å bruke begrepet «miljø» i denne strategien, og la det innebefatte klimaendringer og elementer av bærekraft slik det angår arrangementer. Bedre utnyttelse av eksisterende lokaler, anlegg og infrastruktur bidrar til en bedre ressursutnyttelse er en viktig del av det grønne skiftet i Oslo kommune.

Godt miljøarbeid er også god profilering av arrangementer. Det handler om gode verdier som formidles og som alle kan bidra til. Undersøkelser viser også at publikum ønsker gode miljøløsninger og troverdige tiltak. For arrangører gir miljøarbeid også god troverdighet

overfor samarbeidspartnere, sponsorer, utøvere, artister, frivillige. Det er viktig at kommunen tilrettelegger for miljøvennlige arrangementer.

Mange arrangører har et miljøengasjement, og kan vise til gode eksempler på hva som er gode tiltak samtidig som de får kommunisert og overført kunnskap til sitt publikum. To arrangører som inspirerer er Bislett Games og Øyafestivalen:

Bislett Games 2017	Miljøtiltak
	Bislett Games har satt seg som mål å bli verdens mest bærekraftige internasjonale friidrettsstevne. Ved å flytte Diamond League-stevnene i Oslo og Stockholm til samme uke, kunne utøvere og støtteapparat benytte toget mellom byene i stedet for fly. Dette resulterte i en stor miljøgevinst. Den samme effekten hadde innføring av nullutslippskjøretøyer for transport av utøvere, og kollektivtransport og sykkelparkering for publikum. Mange store og små miljøprosjekter på stadionområdet ble iverksatt, blant annet vannflasker og resirkulering av avfall. På ett år ble klimagassutslipp redusert med 39 prosent, transportkostnader redusert med 30 prosent og kildesortering økte med 40 prosent.
Øya festivalen 2017	Miljøtiltak
	Øyafestivalen har som mål å være blant verdens mest miljøvennlige festivaler. Dette setter sitt preg på alt fra avfallshåndtering, mat, transport og strømtilførsel, til trykksaker og toalettpapir. Innkjøpsplan med tydelige miljøkriterier, økologisk mat så langt det er mulig, omfattende panteordninger, materialgjenvinningsgrad på rundt 74 prosent, samt overgang til faststrøm i stedet for forurensende aggregater. Øya vil at engasjementet skal gi publikum mulighet til å handle på en miljøansvarlig måte gjennom for eksempel transport, festivalmat og søppelhåndtering. I 2017 var miljøtemaet <i>Fossilfri Framtid</i> og handlet om å ta et oppgjør med eget plastforbruk. 300.000 plastglass ble byttet ut med PLA, et nedbrytbart plastalternativ laget av overskuddsmateriale etter produksjon av poteter og mais. Frivillige fra Natur og Ungdom samlet 55 tonn avfall som ble sortert i 15 ulike fraksjoner. Dette førte til at Øya unngikk klimagassutslipp på over 30 000 kg CO₂. Gjennom festivalens panteordning leverte publikum inn og pantet hele 180 000 glass.

Det foreligger en rekke håndbøker, manualer etc. for å gjøre arrangementer mer miljøvennlige f.eks. Avfallsguide for utendørsarrangement (utviklet av Grønn Punkt Norge og Greener Events) og Miljøhåndbok for norsk idrett (utviklet av Norges Idrettsforbund og Greener Events).

I arbeidet med strategien har vi blant annet fått innspill om at kommunen kan stimulere til miljøvennlige arrangement gjennom å:

- Investere i infrastruktur og mobile løsninger som arrangører kan benytte seg av
- Stille miljøkrav til arrangører ved utleie av arealer
- Informere om infrastruktur og andre miljørelaterte forhold ved uteleiearealer
- Informere om miljøtiltak som arrangører selv kan gjennomføre

2.3 Vurdering av Oslo som arrangementsby

Oslo er en attraktiv by for mange arrangører, men høringsrunden viser at det er forbedringspotensial. Innspillene og erfaringene som er gjort danner derfor grunnlaget for en fremstilling av Oslos styrker, svakheter, muligheter og trusler som arrangementsby i dag.

Oslos styrker som arrangementsby

- Oslo er en trygg by og fremstår som åpen og gjestfri i arbeidet med å tilrettelegge for et bredt spekter av arrangementer. Kommunen støtter også arrangementer innen kultur, idrett og frivillighet gjennom ulike tilskuddsordninger.
- Oslo er en kompakt by, og med et godt utbygget kollektivtransporttilbud er det enkelt å forflytte seg rundt i byen på relativt kort tid. Oslo er også en tilgjengelig by, både fra inn- og utland.
- Oslo har et bredt, mangfoldig kulturliv og kan tilby stor variasjon i opplevelser gjennom hele året. Det betyr at det er mange kompetente aktører som ønsker å ta i bruk byrommene til ulike aktiviteter, alt fra kommersiell aktivitet som salg og markedsføring, til konserter, ideelle aktiviteter, idrett, kunst og andre markeringer.
- Oslo har en fordel siden mange av landets tyngste kulturinstitusjoner er plassert i byen, og har flere severdigheter i verdensklasse. Oslo er også i en spennende fase med ytterligere utvikling og satsing på kulturbygg. I 2020 vil det nye Munchmuseet, det nye hovedbiblioteket i Bjørvika og det nye Nasjonalmuseet på Vestbanen åpne.
- Innbyggerne føler en stolthet til byen, og Oslo har en stor sports- og kulturinteressert befolkning. Oslo har også et aktivt og lojalt publikum som kommer tilbake til større arrangementer år etter år. Et tegn på det er blant annet det store antall innlegg på sosiale medier merket med #oslove.
- Oslo har gode fasiliteter som blant annet består av et fantastisk uteliv, restauranter og hoteller. I de fleste tilfeller er det et nært samarbeid med de mange ildsjelene, innbyggerne, nærings- og reiselivsnæringen og de mange andre store og små arrangørene i hovedstaden.
- De aller fleste som gjennomfører arrangementer i Oslo har en sterk binding til byen og er stolte av det arbeidet de legger ned for å skape felles arenaer for gode opplevelser.

- Det skjer og har skjedd mye spennende byutvikling i byen. Oslo har blant annet etablert en fantastisk Havnepromenade.
- Oslo er av Lonely Planet satt på topp 10-listen over byer å besøke i 2018.
- Oslo er kåret av EU til Europas miljøhovedstad i 2019.

Oslos svakheter som arrangementsby

- Manglende koordinering og samarbeid innad i kommunen er innspill som går igjen i svært mange av høringssvarene, både fra arrangørene og kommunens virksomheter. Det er spesielt vanskelig som ny arrangør. Det kan være krevende å finne ut av hvem som forvalter de ulike arealene, det kan være vanskelig å vite hvem man skal kontakte om hva ettersom byrommene forvaltes av ulike aktører. Dette fører også til at man ikke har et felles regelverk eller prisliste, og kommunale instanser fremstår dermed som lite samkjørte. Arrangører har ofte en rekke praktiske spørsmål og opplever å bli sendt rundt i kommunen.
- Oslo har et relativt lite sentrum i europeisk målestokk, og dette skaper utfordringer når mange som ønsker å ha arrangementer i sentrum samtidig, spesielt i løpet av sommersesongen. Sentrum politistasjon anslår at 95 % av arrangementene skjer innenfor deres krets. Dette skyldes i noen tilfeller at potensielle arrangører har for liten kunnskap om alternativer i Oslo.
- Mangel på tilrettelagt areal til de aller største arrangementene gir utfordringer med tanke på logistikk, og manglende infrastruktur skaper vanskeligheter for tilgang til strøm, vann og kloakk. Dette skaper behov for provisoriske og lite miljøvennlige løsninger, som eksempelvis strøm fra aggregat. I tillegg fører belastningen på de få tilrettelagte arealene til at man får slitasjeskader, og det kan være utfordrende å finne tid til nødvendige utbedringer og reparasjoner.
- Oslo kommune har et forbedringspotensial innenfor utvikling av elektroniske løsninger, spesielt med tanke på å forenkle søknadsprosesser. Det er også manglende koordinering mellom elektroniske løsninger og allerede utviklet løsninger.
- Det er mye arrangementskompetanse i de ulike delene av kommunen, men det er lite synliggjort og samordnet. Det er også utviklet mange veiledere (både av kommunen, statlige og private) som burde samles på et sted.
- Det er liten grad av erfaringsoverføring mellom arrangementer, spesielt innad i kommunen. Det er vanskelig å måle effekten av arrangementene, som f.eks. hva de gjør for og med byen.
- Kommunen stiller for få krav til arrangør på noen områder. Kommunen burde bli en mer profesjonell samarbeidspartner og premissgiver. Kommunen burde blant annet sette tydeligere krav til miljø, sikkerhet og beredskap.
- I dag lønner det seg ikke økonomisk for arrangørene å kildesortere. Hvis man ønsker å leie større areal for å kildesortere blir leien dyrere. Det er problemer med å få levert inn avfallet fordi det defineres som næringsavfall i henhold til lovgivningen. Det er også krevende ressursmessig og personalmessig å kildesortere. Dårlige muligheter for kildesortering på arrangementer gir et negativt inntrykk av Oslo som grønn by.
- Det er veldig mange arrangementer i sommermånedene (mai-august) og det er stadig flere som ønsker å legge arrangementene i den tiden.

- Det er en utfordring å få synliggjort det mangfoldige arrangementstilbudet i Oslo slik at det tiltrekker seg internasjonale turister, studenter og arbeidstakere.
- Kommunen har stort potensiale i å utnytte kommunale lokaler og arealer mer effektivt
- Flere arrangører har antydnet at Oslo bør ha en tydelig strategi overfor arrangører og arrangement på hva kommunen selv ønsker å oppnå med arrangementet.
- Arrangører ønsker å bruke kommunes flater til markedsføring for arrangementer i større grad enn det som blir gjort i dag. I tillegg oppleves det som vanskelig å nå ut med informasjon til innbyggerne (f.eks. varsling av naboer).

Oslos muligheter som arrangementsby

- Ved å spre aktiviteter utover hele byen kan man ta i bruk arenaer som hittil har vært lite brukt. Det er imidlertid viktig at dette skjer i samarbeid med innbyggerne slik at man skaper en tilhørighet, og ivaretar hensynet til beboerne ved etablering av nye arrangementsarenaer. Oslo har arealer utenfor sentrum som kan bli mer brukt.
- Arrangementer kan bidra til å aktivisere forskjellige områder i byrom, også de områder hvor det er lite trafikk til daglig. Det skal være enkelt å gjennomføre arrangementer og aktiviteter i byen, samtidig som man ivaretar den ikke-organiserte bruken av byrom. Det er viktig at man får til en god balanse mellom de ulike bruksområdene for å sikre et ikke-ekskluderende byliv. Det bør ideelt sett være rom for både den midlertidige og den permanente bruken, slik at man i størst mulig grad unngår at en type bruk fortrenger en annen.
- Ved å sørge for at dialogen mellom kommunen og arrangører blir enklere, og oppfattes som mindre byråkratisk, kan Oslo bli mer arrangementsvennlig.
- Det ligger muligheter i bedre koordinering og utvikling av digitale løsninger, selv om dette arbeidet er i gang på en rekke områder. Et godt eksempel på en positiv utvikling er hvor enkelt det har blitt å søke Næringssetaten om skjenkebevilling til et enkeltarrangement gjennom Altinn.
- Oslo kommune skal legge til rette for økt aktivitet i byrommene hele året. Det er størst ubenyttet potensiale i sesongene høst og vinter.
- Oslo Kulturnatt viser at lokale kulturinstitusjoner i Oslo sentrum har stor tiltrekningskraft på publikum, og bidrar til en folkefest hvert år. Kulturinstitusjonene blir i liten grad knyttet til gjennomføringen av nasjonale og internasjonale arrangement i sentrum. Her er det potensiale til å få til mer om man jobber tverrsektorielt.
- Oslo ønsker å være et fyrtårn innen grønn energi og være ledende i miljøkampen. Spennende og utradisjonelle arrangementer vil kunne fungere som et vindu, og det skaper synergieffekter.

Hva truer Oslo som arrangementsby

- Ved at flere store arenaer bygges utenfor Oslo risikerer man at arrangører heller velger å avholde arrangementene utenfor byen eller i andre store byer i Europa.
- Det er også en risiko for at konkurranse fra andre byer som kan tilrettelegge bedre, eller mer innovativt, kan hindre store internasjonale aktører i å søke seg til Oslo.

- Klimaet kan være en utfordring for planlegging og gjennomføring av arrangementer, og utearrangementene har kortere sesong i Norge enn andre land. Snømangel kan være en trussel for våre skitradisjoner i Marka.
- Norge oppleves som et dyrt land, både av turister og nordmenn.
- En del av arrangørene er helprofesjonelle, men en del har for dårlig kompetanse f.eks. lite erfaring fra søknadsprosesser, budsjettarbeid, sponsorarbeid og organisering, noe som stiller større krav til kommunen.
- Oslo mangler en systematisk oversikt over hvordan arrangementene påvirker risikobildet. I planleggingsfasen er det viktig å ta hensyn til innsatsmannskapenes og øvrige nødetaters tilgjengelighet og fremkommelighet. Ved flere sammenfallende arrangementer vil det kunne påvirke risikobildet negativt, samt at beredskapen utfordres.
- Noen arrangementer stenger byen og skaper problemer for fremkommeligheten for innbyggerne og næringslivet.
- Oslo er i utgangspunktet en trygg by, men generelt er det en økt risiko for at arrangementer kan bli rammet av uønskede handlinger. Arrangører må derfor planlegge godt for å sikre en forsvarlig og trygg gjennomføring av arrangementene.

3. Oslo kommunes arrangementsstrategi

Arrangement er et viktig virkemiddel i profileringen av Oslo og bidrar til å styrke byens samlede attraktivitet både for de som bor her og for tilreisende. Arrangement stimulerer til økt deltagelse og frivillig aktivitet. Det skal tilrettelegges for møteplasser med aktiviteter og arrangementer over hele Oslo til hele befolkningen. Arrangementer er identitetsskapende for byen, og det er derfor viktig at kommunen har en bevissthet omkring hvilke type arrangementer man vil assosieres med.

Oslo kommune skal tilpasse og realisere Oslos miljøambisjoner for bærekraftige arrangementer og møteplasser slik at boende, besøkende og arrangører ser på Oslo som en velfungerende miljøhovedstad. Arrangementene skal i tillegg oppleves som trygge for alle som deltar. Tilrettelegging for ulike arrangementsaktiviteter kan også spille en viktig rolle i byutviklingen.

Oslo kommune skal også oppleves som en arrangementsvennlig by for arrangørene. Kommunen skal bidra til at arrangører skal kunne realisere målsetningene for sine arrangement. Samarbeid mellom alle aktører i Oslo skal styrkes og det skal arbeides for et smidig samarbeid også med kommunens etater og virksomheter. En analyse av kommunens styrker, svakheter, muligheter og trusler som arrangementsby har munnet ut i mål, strategier og tiltak som vil bli redegjort for i det følgende.

3.1. Hovedmål:

Oslo skal være en arrangementsvennlig by.

Kommunen skal bidra til at Oslo er en arrangementsvennlig by. Strategien skal bidra til at arrangørenes tilfredshet med kommunen øker og at det blir enklere å være arrangør i Oslo.

3.2. Delmål:

Delmål 1:

Oslo kommune skal være en profesjonell, servicerettet og effektiv tilrettelegger for arrangementer

Som beskrevet tidligere blir kommunens virksomheter involvert i arrangementer på mange ulike måter. Oslo er, uavhengig av kommunens rolle, en vertskapsby for mange arrangementer. Kommunens rolle og ansvar i en vertskapsrolle kan variere: Kommunen kan være tilrettelegger, aktiv pådriver, utvikler, arrangør, samarbeidspartner og flere av disse på en gang. Kommunen skal gjøre det administrativt enklere for arrangører å gjennomføre arrangementer ved å være mer koordinert og brukervennlig. Strategien skal bidra til at kommunen blir en mer profesjonell, servicerettet og effektiv tilrettelegger.

Filmproduksjonen Snømannen

Behovene til større filmproduksjoner kan sammenlignes med koordinering av større arrangementer. I forbindelse med innspillingen av filmen Snømannen måtte Oslo kommune organiserte seg for anledningen og koordinere til sammen 20 interne og eksterne virksomheter under en hektisk innspillingsperiode. Arbeidet var organisert for å møte korte frister og akutte behov, med nødvendige tillatelser og koordinering. Oslo kommunes virksomheter viste i arbeidet fleksibilitet og evne til å arbeide godt sammen.
--

Delmål 2:

Kommunen skal legge til rette for at arrangementer kan gjennomføres mest mulig miljø- og klimavennlig

Byrådet fører en ambisiøs miljø- og klimapolitikk. Det gjelder også på dette feltet. Kommunen skal tilrettelegge for og stimulere til mer miljøvennlige arrangementer.

Investeringer i kommunal infrastruktur som arrangører har hatt nytte av i 2017

I 2017 fikk Norway Cup og Norwegian Wood koble seg på strømmettet permanent. Det gjorde at utslippene på Ekebergsletta ble kuttet like mye som tusen bensin-/dieslbiler slipper ut i løpet av Norway Cup-uka. I tillegg slipper Bækelagets Sportsklubb å bruke flere hundre tusen kroner på leie av diesellaggregater. Det kostet 250 000 kr å legge strøm til Frognerparken. Det er omtrent det Norwegian Wood bruker på å leie aggregater for én festival. Og når anlegget er på plass, er strømmen både miljøvennlig og billig.
--

Delmål 3:

Det skal legges til rette for bedre og økt bruk av offentlig arealer

Mer hensiktsmessig utnyttelse av lokaler og arealer er en viktig del av et grønt skifte som baseres på økt ressursutnytting. Flere av kommunens lokaler, møteplasser og anlegg skal være tilgjengelige, meråpne og fylles med aktivitet.

3.3. Strategiske prinsipper som grunnlag for måloppnåelse

For å nå de overnevnte mål som samlet skal bidra til at Oslo kommune som en arrangementsvennlig by, legges det til grunn fire strategiske prinsipper. Disse prinsippene blir viktige føringer i arbeidet kommunen gjør rettet mot arrangører og arrangementer. De skal være sektorovergripende, og må formidles til alle Oslo kommunes virksomheter som er relevante aktører på dette området. De strategiske prinsippene er som følger:

- Opparbeide og styrke kompetansen som vertskapsby for arrangementer
- Kommunes ressurser må koordineres bedre for å tilrettelegge for arrangementer
- Styrke tilrettelegging og synlighet av tilgjengelige offentlige arealer
- Benytte arrangement som strategisk verktøy i byutvikling og profilering av hele Oslo, både nasjonalt og internasjonalt.

3.4. Målene skal nås gjennom følgende tiltak:

Tiltak 1: Løfte arrangement som fagområde i kommunen

Arrangementssektoren utvikler seg raskt. Det er viktig å samle kunnskap om både planlegging og gjennomføring av arrangementer i fellesskap med byens aktører. På den måten kan byens arrangementskompetanse utvikles over tid.

Arrangementer er unike, men har det til felles at de skal skape gode og trygge opplevelser for alle involverte. Dette krever grundig og detaljert planlegging og kunnskap, hvor hensyn til sikkerhet må gjennomsyre planleggingsprosessen fra A til Å. Opplæring og kursing av både aktørene og kommunens virksomheter vil derfor være sentralt. Tilrettelegging for arrangementer, både i planleggings- og gjennomføringsfasen, er et sektorovergripende ansvar. Rutiner for samarbeid og erfaringsutveksling på tvers må derfor systematiseres bedre i kommunen.

Tiltak 2: Kommunen oppretter en arrangementsenhet

Byrådet foreslår at det opprettes en egen arrangementsenhet med ansvar for å koordinere arrangementer og for å gjennomføre mål og tiltak i arrangementsstrategien. Dette gjelder både før og under selve arrangementet. Mandatet for organiseringen vil ikke innebære overføring av oppgaver fra andre etater eller virksomheter (f.eks. utleie, tilskudd og søknader til kommunen mm.).

Arrangementsenhetens ansvarsområder vil blant annet være å veilede og koordinere arrangører og potensielle arrangører som trenger bistand fra kommunen. Videre kan arrangementsenheten bistå i arbeidet med å etablere et samarbeidsforum med aktørene i planleggingsfasen og ha fokus på kompetanseheving og erfaringsoverføring fra arrangement til arrangement. Enheten vil ha oversikt over arenaer/lokaler som egner seg for arrangementer over hele byen, samt utvikle digitale løsninger som gjør det enklere for arrangørene å finne fram til relevant informasjon. For at arrangementsenheten skal lykkes vil både organisatorisk plassering og et tydelig mandat være viktige suksesskriterier.

Tiltak 3: Utvikle hensiktsmessige elektroniske løsninger

Det bør gjennomføres en brukerreise med utvalgte arrangører for å identifisere arrangørenes utfordringer og behov, særlig med tanke på hvilke utfordringer arrangørene møter når det kommer til innhenting av tillatelser og utforming og innsending av søknader. Det er allerede mye arbeid på gang i kommunen som dette kan kobles på.

Det bør også opprettes en elektronisk arrangementsportal:

Behov som kan møtes i en portal kan f.eks. være:

- Kart over Oslo (hvem er grunneiere, hva er kapasiteten, hva slags infrastruktur er det der)

- Oversikt over arenaer og lokaler
- Jobbe med å få ut informasjon til innbyggere/naboer
- Arrangementskalender
- Lage en veiledning for arrangementer: få info om hvor du bør søke og hva du skal søke på, hva du bør tenke på osv.
- Det finnes mange guider, maler, linker, kalkulator (beredskap, skjenking, miljø) osv. allerede. Disse bør samles for arrangører på et sted.

Tiltak 4: Vurdere krav og kriterier for tilskudd, utleie og tilrettelegging

Oslo er en by det skal være attraktivt å bo, leve og arbeide i. Dette betyr at kommunens omdømme- og profileringsarbeid må støtte opp om det bildet om verdenen har og skal ha av Oslo som en attraktiv by. Arrangementer vil derfor være viktig i profileringen av byen, men det blir desto viktigere å vurdere hvilke verdier og identitet byen skal assosieres med. Derfor bør det i større grad stilles krav og kriterier til arrangørene i Oslo, særlig der kommunen bidrar økonomisk eller med annen tilrettelegging. Det bør legges vekt på å støtte tiltak som når målsetninger som er felles for kommunen og for arrangøren.

Kommunen vil derfor vurdere hvilke krav og vilkår som bør settes til tilskudd, leie av arealer, og for bistand til tilrettelegging. Kommunen bør sikre at overordnede mål som sikkerhet, beredskap, miljøhensyn, likestilling og overholdelse av grunnleggende menneskerettigheter er oppfylt, men kan også vurdere å stille vilkår om åpenhet, gjennomføringsevne, økonomi, tilgjengelighet og erfaringsoverføring til andre arrangører. Det bør videre vurderes hva kommunen ikke bør gi tilskudd til. Kommunens støtte bør f.eks. ikke gå til pengepremier og/eller avgifter for å avholde et arrangement. Det er viktig at kommunen ikke bidrar til korrupsjon. Det må være en forutsetning at søknadsprosessene er åpne og har angitte kriterier.

Tiltak 5: Stimulere til miljøvennlige arrangementer i 2019

De arrangørene som har lagt om til en miljøvennlig profil erfarer at det er mest arbeid og kostnader første gangen. I forbindelse med at Oslo er miljøhovedstad i 2019, er det ønskelig å yte ekstra tilskudd i 2019 som gjør at arrangementer kan bli grønne og mer bærekraftige også på sikt.

Tiltak 6: Utarbeide en plan/oversikt for investeringer i kommunal infrastruktur

Det viktig at Oslo kommune i størst mulig grad søker å tilrettelegge for god infrastruktur. Det er viktige miljøtiltak som sørger for at arrangører opplever kommunen som en profesjonell og forutsigbar samarbeidspartner. Når Skiforeningen flyttet Barnas Holmenkollidag til Frognerparken under ombyggingen av Holmenkollen erfarte de hvor viktig den faste infrastrukturen i Holmenkollen var. Provisoriske ordninger tar mye tid, er kostbart og lite miljøvennlig som f.eks. strøm fra aggregat.

Det bør derfor utarbeides en oversikt over hvilke fasiliteter som er opparbeidet på de ulike arenaene i Oslo, i tillegg til å beskrive fremtidige behov. Eksempler på fasiliteter kan være å sette opp flere offentlige toaletter, flere sykkelstativ, parkering for artistbusser, lage gode kildesorteringsløsninger, etablere strømpunkter, wifi og etablere faste/midlertidige vannkraner ved kommunale arenaer/lokaler, både utendørs og innendørs.

Tiltak 7: Utleiestrategi for Oslo kommunes arealer

Oslo kommunes arealer forvaltes av flere etater og bydeler. Det er bydelene som forvalter det største arealet, mens Bymiljøetaten i store utstrekning forvalter arealet innenfor Ring 1. Det kan være mye å hente på å utvikle en felles utleiestrategi som er forutsigbar og lett tilgjengelig for arrangører og som er enklere å administrere for Oslo kommune. Arbeidet må ta høyde for at ulike etater og bydeler har forskjellige prismodeller

Byrådet vil vurdere hvordan dette arbeidet best kan organiseres og gjennomføres.

Tiltak 8: Sikkerhetsplanlegging rundt arrangementer

Oslo er en trygg by, men i likhet med andre byer i Europa har risikoen for uønskede hendelser økt. Oslo skal være en varm, raus og åpen by med plass til alle og hvor arrangementer for befolkningen skal finne sted. Det betyr at arrangører må planlegge med tanke på trygghet, sikkerhet og beredskap rundt sine arrangementer. Det er derfor helt nødvendig at det gjennomføres risiko- og sårbarhetsanalyser i samarbeid med nødvendige instanser i forkant av de store arrangementene som trekker mye publikum. Ved vurdering av arrangementer må avvik fra vanlig drift i byen gjennomgås, jo større avvik desto høyere krav må det stilles til arrangørene. Merkostnader for beredskaps- og sikkerhetstiltak som et arrangement utløser for kommunen, skal som hovedregel dekkes av arrangør.

For sikkerhetsarbeid knyttet til arrangementer finnes veiledere og retningslinjer rettet mot idrett så vel som konsertarrangører. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) har en veileder for sikkerhet og beredskap som oppdateres jevnlig. Arrangementsenheten som byrådet skal opprette vil kunne ha en veiledningsrolle mot arrangører knyttet til spørsmål om sikkerhet og beredskap i nært samarbeid med Politiet, Beredskapssetaten og Brann- og redningsetaten. Dette vil bidra til at aktørene kan planlegge godt for å unngå uforutsette hendelser og sikre trygge gode arrangementsopplevelse for publikum.

Vurdering av sakens konsekvenser for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Oslo kommunes arrangementsstrategi omhandler tiltak for universell utforming, investeringer i kommunal infrastruktur, forenklede elektroniske løsninger, som vil ha positive konsekvenser for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Tiltakene vil bidra til gode tilgjengelige møteplasser for arrangementer og opplevelser som kommer alle innbyggere til gode.

Økonomiske og administrative konsekvenser

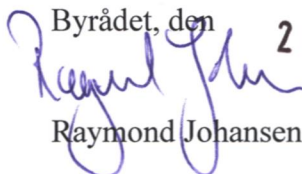
Tiltakene i arrangementsstrategien som får økonomiske og administrative konsekvenser vil bli spilt inn og behandlet i de kommende budsjettprosesser.

Rapporteringsordning

Det anses ikke nødvendig med særskilt rapporteringsordning ut over det som fremgår av byrådets årsberetning.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret tar byrådssak om arrangementsstrategi for Oslo kommune til orientering.

Byrådet, den **28 JUN 2018**

 Raymond Johansen

 Rina Mariann Hansen

Vedlegg tilgjengelig på Internett:

1. Høringsinnspill fra arrangørene
2. Høringsinnspill fra kommunens virksomheter

Vedlegg ikke tilgjengelig på Internett: Ingen